

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) Έκθεση Πεπραγμένων 2021

Εγκρίθηκε από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση της ΑΜΚΕ την 2 Φεβρουαρίου 2022

Περιεχόμενα

Η Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) σε αριθμούς το 2021	2
Εισαγωγικό σημείωμα.....	3
Νομικές δράσεις	4
Διαδικασία ασύλου	5
Πρόσβαση στη διαδικασία	5
Ασφαλής τρίτη χώρα	5
Ευάλωτες ομάδες	5
Δικαστική προστασία	6
Πανδημία του COVID-19	6
Κανονισμός του Δουβλίνου.....	7
Αναγνωρισμένοι πρόσφυγες.....	7
Ναυάγια.....	8
Μητρώο ΜΚΟ.....	8
Ψυχοκοινωνικές δράσεις	9
Διερμηνεία και υποστήριξη στο σύστημα υγείας.....	9
Υποστήριξη φαρμακείων	9
Έκτακτη ανθρωπιστική βοήθεια	9
Καταγραφή γεννήσεων	9
Συλλογή και διανομή υπολογιστών	9
Έρευνα και προάσπιση δικαιωμάτων	10
Συνεισφορά στο νομοθετικό έργο.....	12
Συνδρομή στον κοινοβουλευτικό έλεγχο και στο έργο φορέων εποπτείας.....	13
Διαφάνεια και συλλογή πληροφοριών για το άσυλο.....	13
Επικοινωνία	15
Επαφή με μέσα ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης	15
Συνεντεύξεις σε μέσα μαζικής ενημέρωσης	15
Παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	15
Καμπάνιες	15
Χρήση του υλικού της οργάνωσης.....	16
Λειτουργία και οργάνωση.....	17
Διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο ΜΚΟ.....	17
Συνεργασία με το Ίδρυμα PRO ASYL.....	17
Συνέργειες και συμμετοχή σε δίκτυα	17

Νομικές και Ψυχοκοινωνικές Δράσεις

- 509** επωφελούμενοι αιτούντες άσυλο και αναγνωρισμένοι πρόσφυγες
- 18** αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων ασύλου στα διοικητικά δικαστήρια
- 5** αιτήσεις ακύρωσης στο Συμβούλιο της Επικρατείας
- 3** αντιρρήσεις στα διοικητικά δικαστήρια
- 7** αντιρρήσεις σε διοικητικές αρχές για πρόστιμα COVID-19
- 4** αιτήσεις ενώπιον του ΕΔΔΑ
- 855** επωφελούμενοι υπηρεσιών διερμηνείας
- 41** οικογένειες επωφελούμενων έκτακτης ανθρωπιστικής βοήθειας

Έρευνα & Προάσπιση Δικαιωμάτων

- 3** αναλύσεις ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας
- 4** νομικά σημειώματα για το σύστημα ασύλου στην Ελλάδα
- 3** εκθέσεις για τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων
- 4** υπομνήματα σε εθνικούς, διεθνείς και ευρωπαϊκούς φορείς
- 20** παρεμβάσεις σε ημερίδες, συνέδρια και ακροάσεις

Επικοινωνία

- 31** συνεντεύξεις με εθνικά και διεθνή μέσα ενημέρωσης
- 4.733** ακόλουθοι στο Twitter
- 321** αναφορές σε υλικό της οργάνωσης από δικαστήρια, φορείς, μέσα

Οργάνωση & Λειτουργία

- 3** κύριες τοποθεσίες δραστηριότητας στην Ελλάδα: Χίος, Λέσβος, Αθήνα
- 4** ομάδες εργασίας: Νομικής Υποστήριξης, Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων, Επικοινωνίας, Οικονομικών & Διοίκησης

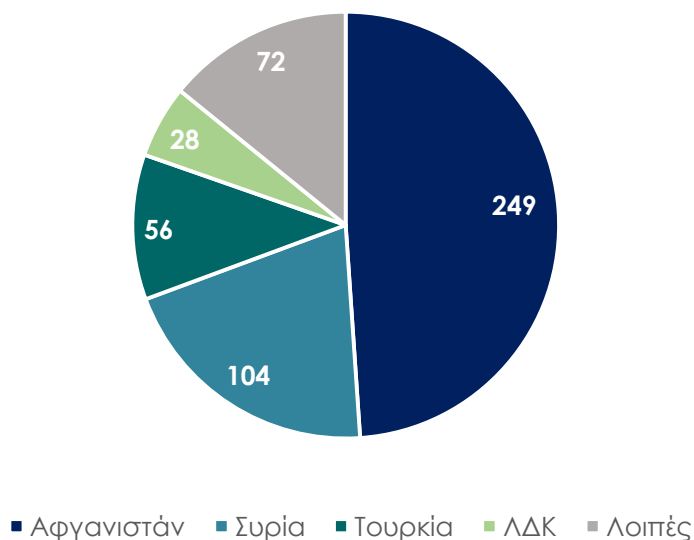
Οι κυριότερες εξελίξεις στο ελληνικό σύστημα ασύλου το 2021 ήταν οι ακόλουθες:

1. Συνέχιση των σοβαρών εμποδίων στην πρόσβαση στο άσυλο και στο ελληνικό έδαφος, λόγω των **παράνομων και βίαιων επαναπροωθήσεων** από τις ελληνικές αρχές στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα όσο και από σημεία της ενδοχώρας, προς την Τουρκία. Παρά την πίεση που ασκείται σε διεθνές και ενωσιακό επίπεδο για τη διερεύνηση των καταγγελιών, η ελληνική κυβέρνηση έχει επανειλημμένως δηλώσει ότι δεν πρόκειται να προβεί στη δημιουργία ανεξάρτητου μηχανισμού επιτήρησης των συνόρων.
2. **Κατάρτιση εθνικού καταλόγου «ασφαλών τρίτων χωρών»** με την ΚΥΑ 42799/2021, η οποία χαρακτηρίζει την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα για αιτούντες άσυλο με προέλευση τη Συρία, το Αφγανιστάν, τη Σομαλία, το Πακιστάν και το Μπανγκλαντές. Ως **αποτέλεσμα** της ΚΥΑ, η Υπηρεσία Ασύλου απορρίπτει τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας των αιτούντων που προέρχονται από αυτές τις πέντε χώρες χωρίς να εξετάσει την ουσία τους, δηλαδή τους λόγους για τους οποίους έφυγαν από τις χώρες τους.
3. **Έναρξη λειτουργίας των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (ΚΕΔ)** στα νησιά της Σάμου, της Λέρου και της Κω, ταυτόχρονα με τη σημαντική μείωση του πληθυσμού των αιτούντων άσυλο και προσφύγων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου σε λιγότερους από 4.000 διαμένοντες.
4. Επίταση της αντιπαράθεσης σε ενωσιακό επίπεδο αναφορικά με τις **μετακινήσεις αναγνωρισμένων προσφύγων από την Ελλάδα προς άλλα κράτη**, λόγω της έλλειψης πρόσβασης σε κοινωνικά δικαιώματα και σε αποτελεσματική διεθνή προστασία, την οποία αναγνώρισαν τουλάχιστον τρία ανώτερα διοικητικά δικαστήρια στη Γερμανία και το ανώτατο δικαστήριο της Ολλανδίας. Τον Ιούνιο του 2021, έξι κυβερνήσεις (Γερμανία, Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Ελβετία) απηύθυναν **επιστολή** προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αιτούμενες να εξεταστεί η συμμόρφωση της Ελλάδας με το ενωσιακό δίκαιο.
5. **Έλεγχος της συμβατότητας της ελληνικής νομοθεσίας με το ενωσιακό δίκαιο** από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με εκκίνηση πιλοτικής διαδικασίας σχετικά με πιθανές παραβιάσεις των Οδηγιών για τις διαδικασίες ασύλου και για την υποδοχή, η οποία εκκρεμεί. Ωστόσο, η Ελλάδα δεν ακολούθησε τις **συστάσεις** της κοινωνίας των πολιτών για τις αναγκαίες διορθώσεις στη νομοθεσία της, στο πλαίσιο της τροποποίησης των Ν 4636/2019 και Ν 3907/2011 τον Σεπτέμβριο του 2021.

Τα μέλη της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης της RSA παρείχαν δωρεάν νομική συνδρομή σε **509 επωφελούμενους κατά τη διάρκεια του 2021**, εκ των οποίων 249 από το Αφγανιστάν, 104 από τη Συρία, 56 από την Τουρκία και 28 από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ).

Οι επωφελούμενοι των ενεργών υποθέσεων της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης το 2021 κατανέμονται ανά χώρα καταγωγής ως εξής:

Το έργο της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης περιλαμβάνει νομική υποστήριξη και εκπροσώπηση ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών αρχών (Υπηρεσία Ασύλου, Αρχή Προσφυγών, Ελληνική Αστυνομία, Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Λιμενικού Σώματος/Ελληνικής Ακτοφυλακής), ανεξάρτητων αρχών (Συνήγορος του Πολίτη), των διοικητικών δικαστηρίων της χώρας, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), ευρωπαϊκών οργανισμών (EASO, Frontex) και Επιτροπών των Ηνωμένων Εθνών αρμόδιων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης κατέθεσε, εκ μέρους των εντολών της οργάνωσης:

- 18 αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων της Αρχής Προσφυγών ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών,
- 5 αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων κανονιστικών πράξεων, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας,
- 3 αντιρρήσεις κατά αποφάσεων διοικητικής κράτησης ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων Αθηνών και Ρόδου,
- 10 αντιρρήσεις κατά πράξεων του Λιμεναρχείου Χίου και των Διευθύνσεων Αστυνομίας Λέσβου και Χίου για πρόστιμα σχετικά με τον COVID-19,
- 4 προσφυγές στο ΕΔΔΑ, συμπεριλαμβανομένων αιτημάτων χορήγησης ασφαλιστικών μέτρων δυνάμει του Κανόνα 39 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αναλυτικότερα, η δραστηριότητα της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης ανά τομέα παρατίθεται παρακάτω:

Διαδικασία ασύλου

Πρόσβαση στη διαδικασία

Το 2021 και ενώ παραμένει υψηλός ο αριθμός των καταγγελιών για συστηματικές πρακτικές παράνομων επαναπροωθήσεων προσφύγων από το ελληνικό έδαφος, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης συνέχισε να υλοποιεί **παρεμβάσεις προς τις αρμόδιες αρχές** για τη διασφάλιση της καταγραφής των αιτήσεων ασύλου αφικνούμενων προσφύγων στο ελληνικό έδαφος, με έμφαση στην περιοχή του Έβρου. Το φθινόπωρο του 2021, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης κατέθεσε **αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) σε δύο υποθέσεις** ομάδων προσφύγων που απειλούνταν με άμεση επαναπροώθηση από την περιοχή του Έβρου στην Τουρκία. Το Δικαστήριο απηύθυνε ερωτήσεις προς την Ελληνική Κυβέρνηση σχετικά με την τοποθεσία κράτησης των προσφευγόντων, οι οποίες, ωστόσο, απαντήθηκαν αφότου οι ενδιαφερόμενοι είχαν επιστραφεί παράνομα στην Τουρκία.

Ασφαλής τρίτη χώρα

Η υποστήριξη προσφύγων, οι αιτήσεις των οποίων υπάγονται στη διαδικασία του παραδεκτού με βάση την έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας» παραμένει τομέας προτεραιότητας για την RSA, ιδίως υπό το φως της έτι διευρυμένης εφαρμογής της έννοιας ανά την επικράτεια μετά την έκδοση της **ΚΥΑ 42799/2021** σχετικά με το χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας». Κατά τη διάρκεια του 2021, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης παρείχε νομική συνδρομή και εκπροσώπηση σε αιτούντες ενώπιον της Υπηρεσίας Ασύλου, της Αρχής Προσφυγών και των διοικητικών δικαστηρίων, συμβάλλοντας στη θετική εξέλιξη της νομολογίας αναφορικά με την «ασφαλή τρίτη χώρα». Ενδεικτικά, σε δύο υποθέσεις που υποστήριξε η ομάδα, η 20^η Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών αναγνώρισε τους κινδύνους επαναπροώθησης τους οποίους αντιμετωπίζουν οι Σύροι πρόσφυγες στην Τουρκία, καθώς και τη συνδρομή της πανδημίας του κορωνοϊού ως συνθήκης που δικαιολογεί την υποβολή νέων (μεταγενέστερων) αιτήσεων ασύλου στην Ελλάδα. Σε άλλη υπόθεση της ομάδας, η 10^η Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών έκρινε ότι οι Σύροι πρόσφυγες κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν μία κατάσταση αβεβαιότητας στην Τουρκία, λόγω των εμποδίων στην πρόσβασή τους σε νόμιμη διαμονή και εργασία.

Τέλος, τον Οκτώβριο του 2021, η RSA και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες κατέθεσαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ) **αιτήσεις ακύρωσης της ΚΥΑ 42799/2021** σχετικά με το χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας», οι οποίες αναμένεται να εκδικαστούν τον Μάρτιο του 2022.

Ευάλωτες ομάδες

Πρόγραμμα για θύματα βασανιστηρίων και σοβαρής βίας στη Λέσβο

Οι δικηγόροι της οργάνωσης συνέχισαν την υλοποίηση του προγράμματος για την υποστήριξη θυμάτων βασανιστηρίων και σοβαρής βίας στη Λέσβο, σε συνεργασία με τους Γιατρούς Χωρίς Σύννορα. Συνολικά **83 άτομα σε 53 υποθέσεις** επωφελήθηκαν της δωρεάν νομικής συνδρομής κατόπιν παραπομπής των Γιατρών Χωρίς Σύννορα.

Σημειώτερον ότι οι Γιατροί Χωρίς Σύννορα **ολοκλήρωσαν** τη δράση της κλινικής επιζώντων βασανιστηρίων και βίας στην Αθήνα, μετά από επτά χρόνια λειτουργίας.

Τον Ιανουάριο του 2021, κοινοποιήθηκε από το ΕΔΔΑ η υπόθεση **M.A. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 18179/20, την οποία υποστηρίζει η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης. Στο πλαίσιο της υπόθεσης, το Δικαστήριο διερευνά το ενδεχόμενο παραβίασης των άρθρων 3 και 13 της ΕΣΔΑ από τις ελληνικές αρχές λόγω των πλημμελειών στη διαδικασία εντοπισμού των θυμάτων βασανιστηρίων, καθώς και παραβίασης του άρθρου 34 της ΕΣΔΑ λόγω μη συμμόρφωσης με τα διαταχθέντα από το Δικαστήριο ασφαλιστικά μέτρα για την προστασία της υγείας και των δικαιωμάτων του προσφεύγοντος.

Πρόγραμμα για μητέρες με νεογέννητα τέκνα & ευάλωτες οικογένειες στη Λέσβο

Από τον Αύγουστο του 2020, στο πλαίσιο προγράμματος υλοποιούμενου με ιδιωτική χορηγία από το Ίδρυμα PRO ASYL / Hans Maier Family, η οργάνωση παρέχει υποστήριξη σε μητέρες με νεογέννητα τέκνα και ευάλωτες οικογένειες με έμφαση στη Λέσβο. Οι δράσεις του προγράμματος περιλαμβάνουν τη προμήθεια ειδών πρώτης ανάγκης, την παραπομπή σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας καθώς και την παροχή δωρεάν νομικής υποστήριξης και εκπροσώπησης από δύο δικηγόρους της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης. Κατά τη διάρκεια του 2021, η ομάδα παρείχε υποστήριξη σε **25 επωφελομένους σε 9 υποθέσεις** στο πλαίσιο του προγράμματος.

Εμβληματικό παράδειγμα αποτελεί η υπόθεση μονογονεϊκής οικογένειας με τέσσερα παιδιά από τη Συρία, την οποία υποστήριζαν οι δικηγόροι της RSA στη διαδικασία του παραδεκτού βάσει της ΚΥΑ 42799/2021 για την «ασφαλή τρίτη χώρα». Η αίτηση κρίθηκε παραδεκτή από το Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου Δυτικής Ελλάδας, αναγνωρίζοντας τους υψηλούς κινδύνους που διατρέχουν οι γυναίκες και οι μονογονεϊκές οικογένειες στην Τουρκία, και στη συνέχεια έλαβε καθεστώς διεθνούς προστασίας.

Δικαστική προστασία

Τον Οκτώβριο του 2021, δημοσιεύθηκαν οι αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) στην πιλοτική δίκη που εκκίνησε η οργάνωση το 2020 σχετικά με το ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος της συνταγματικότητας της **εκδίκασης από το διοικητικό πρωτοδικείο αποφάσεων των Επιτροπών Προσφυγών, οι οποίες συντίθενται σε μεγάλο βαθμό από εφέτες**. Η Ολομέλεια έκρινε κατά πλειοψηφία ότι δεν αντιβαίνει στο Ελληνικό Σύνταγμα η ανάθεση από τα άρθρα 115 Ν 4636/2019 και 15 Ν 3068/2002 της αρμοδιότητας για τη διεξαγωγή του ακυρωτικού ελέγχου των αποφάσεων ασύλου των Επιτροπών Προσφυγών στα διοικητικά πρωτοδικεία, επεσήμανε, δε, ότι οι Επιτροπές Προσφυγών δεν αποτελούν «δικαστήρια» αλλά συλλογικά όργανα της διοίκησης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η γνώμη της μειοψηφίας, κατά την οποία η ρύθμιση του αρ. 115 Ν 4636/2019 αντιβαίνει στις συνταγματικές αρχές της ορθολογικής οργάνωσης της δικαιοσύνης και της δικαστικής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, εφόσον τίθεται υπό εύλογη αμφισβήτηση η ανεξαρτησία γνώμης των κατώτερων δικαστών επί των αποφάσεων που λαμβάνουν βαθμολογικώς ανώτεροι δικαστικοί λειτουργοί, ανεξαρτήτως του αν ελέγχεται δικαστική απόφαση ή απόφαση διοικητικού οργάνου που ασκεί δικαιοδοτικό έργο.

Πανδημία του COVID-19

Οι επιπτώσεις των μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού στα δικαιώματα των προσφύγων συνέχισε να απασχολεί την οργάνωση. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις δομές καραντίνας που λειτουργούν σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου όπως η Λέσβος και η Χίος για τον υγειονομικό περιορισμό των νεοεισερχομένων.

Η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης συνέδραμε υποθέσεις αιτούντων άσυλο στα Μεγάλα Θέρμα Λέσβου και απηύθυνε ερωτήματα προς την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ), το Συνήγορο του Πολίτη και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σχετικά με το νομικό καθεστώς των νεοεισερχομένων και την πρόσβασή τους στα δικαιώματά τους κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στη δομή καραντίνας.

Παράλληλα, υποστήριξε υποθέσεις στη Χίο στη διαδικασία αντιρρήσεων κατά της συστηματικής επιβολής **προστίμου ύψους 5.000 ευρώ** σε νεοεισερχομένους για παράβαση των μέτρων του κορονοϊού κατά την είσοδο στη χώρα.

Κανονισμός του Δουβλίνου

Κατά τη διάρκεια του 2021, η RSA υποστήριξε υποθέσεις επανένωσης αιτούντων άσυλο με μέλη της οικογένειάς τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες δυνάμει του Κανονισμού του Δουβλίνου, εκ των οποίων **64 επωφελομένους με διαδικασίες στην Ελβετία**.

Αναγνωρισμένοι πρόσφυγες

Η RSA υποστήριξε τουλάχιστον **77 δικαιούχους διεθνούς προστασίας**, μεταξύ των οποίων αναγνωρισμένους πρόσφυγες που έχουν επιστραφεί στην Ελλάδα από άλλες ευρωπαϊκές χώρες π.χ. Γερμανία, Ολλανδία.

Δικαστικός έλεγχος των επιστροφών αναγνωρισμένων προσφύγων στην Ελλάδα

Το 2021, ολοένα και περισσότερα δικαστήρια της αλλοδαπής κλήθηκαν να κρίνουν τη νομιμότητα των επανεισδοχών δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα, ενόψει των σοβαρών και δομικών εμποδίων στην πρόσβαση των προσφύγων στα δικαιώματά τους. Στο πλαίσιο αυτό, η οργάνωση συνέχισε να παρέχει κρίσιμες πληροφορίες για την κατάσταση των αναγνωρισμένων προσφύγων – και των επιστραφέντων – στη χώρα, ενώ:

- ❖ Κατέθεσε, σε συνεργασία με το Ίδρυμα PRO ASYL, παρέμβαση τρίτου στην υπόθεση **Alaa Asaad κατά Ολλανδίας**, υπ' αριθμ. 31007/20, ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), σχετικά με τη συμβατότητα της επανεισδοχής μίας μονογονεϊκής οικογένειας από την Ολλανδία στην Ελλάδα με το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ.
- ❖ Δημοσίευσε **έκθεση** σχετικά με την πρόσβαση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε νομιμοποιητικά έγγραφα και σε κοινωνικά δικαιώματα.
- ❖ Συμμετείχε σε ενημερωτικό εργαστήριο με δικαστές των διοικητικών δικαστηρίων της Ολλανδίας, το οποίο διοργανώθηκε από το Περιφερειακό Δικαστήριο του Middelburg.
- ❖ Δικηγόροι της οργάνωσης κατέθεσαν ως μάρτυρες (*expert witness*) σε δύο δίκες ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου του Oslo στη Νορβηγία, αναφορικά με υποθέσεις επανεισδοχής δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα.

Οι εκθέσεις και παρεμβάσεις της RSA έπαιξαν κεντρικό ρόλο στην αξιολόγηση των συνθηκών διαβίωσης των προσφύγων στην Ελλάδα από δικαστήρια της αλλοδαπής και **μνημονεύονται σε αποφάσεις δικαιοδοτικών οργάνων όπως το Συμβούλιο της Επικρατείας της Ολλανδίας, το Ανώτερο Διοικητικό Δικαστήριο της Βόρειας Ρηνανίας-Βεσφαλίας, το Ανώτερο Διοικητικό Δικαστήριο της Κάτω Σαξονίας και το Ανώτερο Διοικητικό Δικαστήριο της Βρέμης της Γερμανίας και το Συμβούλιο Αλλοδαπών του Βελγίου**, οι οποίες έκριναν παράνομες τις επανεισδοχές δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα το 2021.

Ναυάγια

Τα τραγικά **ναυάγια** που σημειώθηκαν στο τέλος της χρονιάς στη Φολέγανδρο, τα Αντικύθηρα και την Πάρο επανέφεραν τις οδυνηρές μνήμες των τελευταίων ετών, καθώς οι θεσμοθετημένες πολιτικές και οι συστηματικές πρακτικές αποτροπής που ακολουθούνται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ οδηγούν στα δρομολόγια του θανάτου. Εξακολουθούν, δε, να προβληματίζουν ιδιαίτερα οι αναφορές από επιζώντες ναυαγίων σε καθυστερήσεις των επιχειρήσεων διάσωσης.

Η ομάδα της RSA συνέχισε τη συνεπικύρωση των συγγενών των θυμάτων στη διαδικασία εντοπισμού και ταυτοποίησής τους, καθώς και στη διαδικασία ασύλου. Παράλληλα, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης υποστηρίζει υποθέσεις ναυαγίων ενώπιον του ΕΔΔΑ, εκ των οποίων την κοινοποιηθείσα εντός του 2021 **F.M. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 17622/21, η οποία αφορά στο **ναυάγιο του Αγαθονησίου** που έλαβε χώρα τον Μάρτιο του 2018 και σε καταγγελλόμενες παραβιάσεις του άρθρου 2 της ΕΣΔΑ από τις ελληνικές αρχές, λόγω των καθυστερήσεων στην επιχείρηση διάσωσης και της εν συνεχεία διερεύνησης του περιστατικού.

Μητρώο ΜΚΟ

Το 2021 και ενώ αυξήθηκε ο αριθμός των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών, οι οποίοι έχουν **εκφράσει ανησυχίες** ως προς τη συμβατότητα των ρυθμίσεων του Μητρώου ΜΚΟ και του Μητρώου Μελών ΜΚΟ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με τις υποχρεώσεις της χώρας και δη τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η RSA κατέθεσε **ενώπιον του ΣτΕ αίτηση ακύρωσης της ΚΥΑ 10616/2020** σχετικά με τη σύσταση του Μητρώου ΜΚΟ, η συζήτηση της οποίας θα διεξαχθεί εντός του 2022.

Παράλληλα, η αίτηση εγγραφής της οργάνωσης στο εν λόγω μητρώο **απορρίφθηκε** τον Οκτώβριο του 2021. Η οργάνωση κατέθεσε **αίτηση ακύρωσης ενώπιον του ΣτΕ** κατά της απόφασης απόρριψης της εγγραφής της στο Μητρώο ΜΚΟ, ενώ στην υπόθεση έχει διαμεσολαβήσει ο **Συνήγορος του Πολίτη καλώντας για την επανεξέταση της απόφασης**. Το ζήτημα έχει απασχολήσει τον κοινοβουλευτικό έλεγχο σε **εθνικό και ενωσιακό επίπεδο**, τις **Ειδικές Διαδικασίες του ΟΗΕ**, καθώς και την **κοινωνία των πολιτών**.

Διερμηνεία και υποστήριξη στο σύστημα υγείας

Κατά τη διάρκεια του 2021, η RSA παρείχε **υπηρεσίες διερμηνείας στα φαρσί** στο Γενικό Νοσοκομείο Μυτιλήνης «Βοστάνειο», καλύπτοντας συνολικό αριθμό **855 υποθέσεων**.

Υποστήριξη φαρμακείων

Στις αρχές του έτους, η οργάνωση ξεκίνησε την υποστήριξη αιτούντων άσυλο και αναγνωρισμένων προσφύγων για την κάλυψη της δαπάνης της φαρμακευτικής αγωγής τους όπου αδυνατούσαν οι ίδιοι να καταβάλουν τα αναγκαία ποσά ή δεν ήταν δυνατή η συνταγογράφηση. **Η δράση ξεκίνησε πιλοτικά στην Λέσβο αλλά συνεχίστηκε καθ'όλη τη διάρκεια της χρονιάς και στη Χίο, την Σάμο και την Κω.** Διατέθηκαν επίσης διάφορα ποσά για την κάλυψη ιατρικών εξετάσεων και ιατρικών επισκέψεων τόσο στην Λέσβο και τη Χίο όσο και την Αττική.

Έκτακτη ανθρωπιστική βοήθεια

Με την διακοπή του μηνιαίου επιδόματος (cash card) και των συνθηκών υποδοχής, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες αναγκάστηκαν να ζουν σε κατάσταση ακραίας φτώχειας χωρίς τη δυνατότητα να καλύψουν βασικές βιωτικές τους ανάγκες ακόμη και την τροφή τους. Σε μία προσπάθεια να καλύψει το κενό που δημιουργήθηκε, η οργάνωση διέθεσε διατακτικές σουπερμάρκετ (κουπόνια) στους ωφελούμενους της και σε εύαλwes οικογένειες που διαμένουν σε διαμερίσματα του ESTIA και αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας, αλλά πλέον και πείνας. Μεταξύ αυτών είναι άτομα που εξαρτώνται από ειδική διατροφή αφού πάσχουν από χρόνια νοσήματα, καθώς και πολλά μικρά παιδιά. Εντοπίστηκαν κυρίως **οικογένειες: 5 στην Αττική, 29 στη Σάμο, 6 στην Κω και 1 στα Ιωάννινα.**

Επιπλέον, καλύφθηκαν σε σταθερή βάση με την καταβολή του επιδόματος ενοικίου και δαπανών ρεύματος εύαλwes οικογένειες και άτομα.

Καταγραφή γεννήσεων

Οι δικηγόροι της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης παρείχαν αποκλειστική υποστήριξη σε **37 υποθέσεις νεογνών και των οικογενειών τους στο Ληξιαρχείο Χίου**, για τη διεκπεραίωση της **καταγραφής και ονοματοδοσίας τους** και την αντιμετώπιση δυσχερειών και νομικών ζητημάτων σε σχέση με τη διόρθωση ληξιαρχικών πράξεων, λόγω λανθασμένης αρχικής καταγραφής των στοιχείων τους.

Συλλογή και διανομή υπολογιστών

Προκειμένου να συμβάλει στην ανάγκη για παρακολούθηση της τηλεκπαίδευσης από τα παιδιά πρόσφυγες, η οργάνωση από κοινού με την κολεκτίβα **Στην Πρίζα**, συγκέντρωσαν μεταχειρισμένους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και μερίμνησαν για την επισκευή τους. Συνολικά συγκεντρώθηκαν **15 μηχανήματα** (φορητοί υπολογιστές και σταθεροί) που με μικρές αναβαθμίσεις / επισκευές ήταν δυνατόν να διατεθούν σε όσους τα χρειάζονταν.

Μέσω των δράσεων έρευνας και προάσπισης δικαιωμάτων, η RSA αναδεικνύει ζητήματα και συνδράμει στο έργο των εθνικών και διεθνών φορέων εποπτείας της τήρησης του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου, στο πλαίσιο μίας **ολιστικής προσέγγισης που συνδυάζει την επαφή με όργανα και διαδικασίες εποπτείας, με νομικές ενέργειες, δράσεις έρευνας και επικοινωνίας.**

Κατά τη διάρκεια του 2021, η οργάνωση δημοσίευσε, κατά κανόνα σε δύο γλώσσες (ελληνικά και αγγλικά):

- 3 κείμενα παρατηρήσεων επί νομοθετικών προτάσεων και πρωτοβουλιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- 4 νομικά σημειώματα σχετικά με ζητήματα που αφορούν το ελληνικό σύστημα ασύλου
- 3 εκθέσεις σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των αιτούντων άσυλο και προσφύγων σε σημεία της επικράτειας
- 1 υπόμνημα στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πλαίσιο της εποπτείας της εκτέλεσης αποφάσεων του ΕΔΔΑ
- 3 υπομνήματα προς όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών
- 1 παρέμβαση σε εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον του ΕΔΔΑ

Κατηγορία	Τίτλος δημοσίευσης [σύνδεσμος]	Ημερομηνία
Νομικό Σημείωμα	The Workings of the Screening Regulation: Juxtaposing proposed EU rules with the Greek reception and identification procedure [EN]	26 Ιαν 2021
Υπόμνημα	Υπόμνημα στην Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης στο Άσυλο [EN]	24 Φεβ 2021
Υπόμνημα	Υπόμνημα στην Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κράτος δικαίου [EN]	05 Μαρ 2021
Νομικό Σημείωμα	Η ομηρεία του κράτους δικαίου από μία Δήλωση «Συμφωνία» ΕΕ-Τουρκίας: 5 Χρόνια Ντροπής [EN]	16 Μαρ 2021
Υπόμνημα	Υπόμνημα στον Οικουμενικό Περιοδικό Έλεγχο των Ηνωμένων Εθνών [EN]	17 Μαρ 2021
Νομικό Σημείωμα	Πρόσβαση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε δικαιολογητικά έγγραφα και κοινωνικά δικαιώματα [GR, EN]	22 Μαρ 2021
Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου Νόμου σχετικά με το οικογενειακό δικαίο [GR, EN]	29 Μαρ 2021
Έκθεση	Excluded and Segregated: The vanishing education of refugee children in Greece [EN]	13 Απρ 2021
Νομικό Σημείωμα	Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο Ερμηνεία διατάξεων στη νομολογία [GR, EN]	22 Απρ 2021
Υπόμνημα	Υπόμνημα στο Συμβούλιο της Ευρώπης στις υποθέσεις <i>M.S.S. και Rahimi κατά Ελλάδος</i> [EN]	30 Απρ 2021
Έκθεση	Διοικητική κράτηση: Μία μαύρη τρύπα δικαιωμάτων [GR, EN]	22 Ιουν 2021
Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου Νόμου για τις απελάσεις [GR, EN]	28 Ιουν 2021
Σημείωμα πολιτικής	The right to asylum in the context of "instrumentalisation" – Lessons from Greece [EN]	18 Νοε 2021

Έκθεση	Πρόσφυγες στην Ελλάδα βιώνουν τον τρίτο μήνα ανθρωπιστικής κρίσης και πείνας [GR, EN]	23 Δεκ 2021
--------	---	-------------

Παράλληλα, η προάσπιση των θέσεων της οργάνωσης επετεύχθη μέσω επαφών με φορείς όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και **παρουσιάσεων και παρεμβάσεων** των μελών της σε τουλάχιστον 20 συζητήσεις, ημερίδες και συνέδρια που διοργανώθηκαν κατά τη διάρκεια του 2021 σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο:

Φορέας διοργάνωσης	Τίτλος	Ημερομηνία
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Συνεδρίαση σκιαδών εισηγητών για την Πρόταση Κανονισμού για τη διαχείριση κρίσεων	08 Φεβ 2021
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Στρογγυλή τράπεζα για την πρόσβαση των παιδιών-προσφύγων στην εκπαίδευση, υπό τον Ευρωβουλευτή Κώστα Αρβανίτη	22 Φεβ 2021
Oxfam & Refugee Rights Europe	Σεμινάριο: «5 Years of EU Refugee Response in Greece» [EN]	18 Μαρ 2021
Γερουσία της Ολλανδίας	Ακρόαση για το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο	23 Μαρ 2021
Δικαστήριο Zeeland-West Brabant της Ολλανδίας	Εργαστήριο για την πρόσβαση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα στα δικαιώματά τους	30 Μαρ 2021
Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας	Παρουσίαση Ετήσιας Έκθεσης 2020	22 Απρ 2021
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Ομάδα Εργασίας για τον Έλεγχο της Frontex [EN]	23 Απρ 2021
Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)	Συνεδρίαση της Ομάδας Εργασίας για τον μηχανισμό καταγραφής περιστατικών επαναπροωθήσεων	24 Απρ 2021
Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης	Ακρόαση φορέων για τις συνθήκες υποδοχής στην Ελλάδα	10 Μαί 2021
Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)	Ακρόαση για το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο	12 Μαί 2021
Ολλανδικό Συμβούλιο Προσφύγων	Werkgroep Rechtshulp aan Vluchtelingen (WRV)	18 Μαί 2021
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Ακρόαση για το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο [EN]	27 Μαί 2021
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Σεμινάριο: «Διαχείριση των Εξωτερικών Συνόρων της ΕΕ στον Έβρο, στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο»	08 Ιουν 2021
Φλαμανδικό Συμβούλιο Προσφύγων	Εκπαίδευση: «Vormingsreeks Dublin: Griekenland»	08 Ιουν 2021
Γιατροί Χωρίς Σύνορα	Στρογγυλή τράπεζα: «Health of migrants in containment settings»	17 Ιουν 2021
Ειδική Εισηγήτρια του ΟΗΕ για τους υπερασπιστές δικαιωμάτων	Ακρόαση υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα [EN]	29 Σεπ 2021
Ακαδημία Ευρωπαϊκού Δικαίου (ERA)	Ετήσιο Συνέδριο για το δικαίο του ασύλου και της μετανάστευσης 2021	22 Οκτ 2021
Ίδρυμα Heinrich Böll	Στρογγυλή τράπεζα για την Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας	15 Νοε 2021
Πανεπιστήμιο της	Σεμινάριο για την Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας	01 Δεκ 2021

Κοπεγχάγης		
Υπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες	Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Δικηγόρων του Μητρώου της Υπηρεσίας Ασύλου	09 Δεκ 2021

Παράλληλα, η Ομάδα Έρευνας και Προάσπισης Δικαιωμάτων της RSA **παρείχε υποστήριξη και συνεισέφερε στη διεξαγωγή αποστολών βουλευτών της αλλοδαπής στην Ελλάδα** κατά τη διάρκεια του 2021, μεταξύ των οποίων: Steffi Krisper (Αυστρία), Eva Platteau (Βέλγιο), Ben Segers (Βέλγιο), Tineke Strik (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), Cornelia Ernst (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), Sira Rego (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), καθώς και της επίσημης αποστολής της Επιτροπής Δημοσίων Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Νοέμβριο του 2021.

Συνεισφορά στο νομοθετικό έργο

Η οργάνωση συνέχισε να συνδράμει στη νομοθετική διαδικασία και στη διασφάλιση της συμβατότητας της ελληνικής νομοθεσίας με το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο. Κατά τη διάρκεια του 2021, η Ομάδα Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων διατύπωσε παρατηρήσεις επί των νομοσχεδίων για τις **απελάσεις** (ψηφισθέν ως Ν 4825/2021) και για τη **μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου** (ψηφισθέν ως Ν 4800/2021), οι οποίες υποβλήθηκαν στη δημόσια διαβούλευση και κοινοποιήθηκαν σε διεθνείς φορείς.

Συνηγορία της RSA για την ορθή μεταφορά των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για το άσυλο

Προτεραιότητα για την RSA το 2021 αποτέλεσε η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας (ιδίως των Ν 4636/2019, Ν 3907/2011) με το ενωσιακό κεκτημένο για το άσυλο και δη την Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου (2013/32/ΕΕ), την Οδηγία για την υποδοχή (2013/33/ΕΕ) και την Οδηγία επιστροφών (2008/115/ΕΚ). Η οργάνωση συνδύασε δράσεις έρευνας και συνηγορίας με στοχευμένες νομικές ενέργειες για την ανάδειξη του ζητήματος και την άσκηση πίεσης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κίνηση διαδικασιών επί παραβάσει κατά της Ελλάδας, λόγω της συστηματικής μη συμμόρφωσης αυτής με τις απαιτήσεις του ενωσιακού δικαίου. Συγκεκριμένα, εντός του 2021, η οργάνωση:

- ❖ Κατέθεσε **καταγγελίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή** εκ μέρους τριών αιτούντων άσυλο στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, αναφορικά με παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου λόγω της μη ορθής μεταφοράς και εφαρμογής των άρθρων 10 παρ. 3 περ. β', 12 παρ. 1 περ. δ', 31 παρ. 6, 38 παρ. 2, 46 παρ. 7 της Οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου και των άρθρων 7, 8, 25 και 26 της Οδηγίας για την υποδοχή.
- ❖ Υπέβαλε, στο πλαίσιο της **δημόσιας διαβούλευσης** του νομοσχεδίου για τις απελάσεις και σε συντονισμό με άλλες νομικές οργανώσεις, **λεπτομερείς προτάσεις τροποποίησης διατάξεων των Ν 4636/2019 και Ν 3907/2011** προς επίτευξη της εναρμόνισης του εθνικού δικαίου με τις ευρωπαϊκές οδηγίες, τις οποίες ωστόσο **παρέβλεψε** πλήρως το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.
- ❖ Κατέθεσε, σε συνεργασία με άλλες νομικές οργανώσεις, **υπόμνημα και εκτενή κατάλογο των επίμαχων διατάξεων** προς την Επιτροπή Δημοσίων Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**, στο πλαίσιο της επίσκεψης κλιμακίου της Επιτροπής στην Ελλάδα τον Νοέμβριο του 2021.
- ❖ Ανέδειξε το ζήτημα σε διμερείς επαφές με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Συνδρομή στον κοινοβουλευτικό έλεγχο και στο έργο φορέων εποπτείας

Κατά τη διάρκεια του 2021, η οργάνωση κατέθεσε υπομνήματα σχετικά με το ελληνικό σύστημα ασύλου, μεταξύ άλλων, στην [Ετήσια Έκθεση](#) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κράτος δικαίου, στην [Έκθεση Ασύλου](#) της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο, στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης και στον [Οικουμενικό Περιοδικό Έλεγχο](#) της Ελλάδας από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Τεκμηρίωση και συνηγορία της RSA για τις επαναπροωθήσεις προσφύγων

Βασικό αντικείμενο του έργου των μηχανισμών εποπτείας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της τήρησης του ενωσιακού δικαίου κατά τη διάρκεια του 2021 αποτέλεσε το ζήτημα των παράνομων επαναπροωθήσεων προσφύγων από τις ελληνικές αρχές στα χερσαία και τα θαλάσσια σύνορα. Κατά τη διάρκεια του έτους, η οργάνωση κινητοποίησε διαφορετικούς μηχανισμούς σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, μέσω των κάτωθι ενεργειών:

- ❖ Κατέθεσε, από κοινού με άλλες 5 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, [αναφορά προς τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των μεταναστών](#), αναφορικά με τη συστηματική πρακτική των επαναπροωθήσεων στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα.
- ❖ Υπέβαλε, υπό τη μορφή κοινής επιστολής 5 οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, [ερωτήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Εσωτερικών Υποθέσεων](#), Ylva Johansson, σχετικά με τις [συστημικές πλημμέλειες στην τήρηση του ενωσιακού κεκτημένου στα ελληνικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα](#), η οποία [απαντήθηκε](#) τον Ιούλιο του 2021.
- ❖ [Δημοσιοποίησε εμβληματικές υποθέσεις τις οποίες υποστηρίζει η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης](#), όπως η [περίπτωση](#) Σύρου πρόσφυγα, ο οποίος επαναπροωθήθηκε από την περιοχή του Έβρου στην Τουρκία, κατά παράβαση εκκρεμούς διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του ΕΔΔΑ.

Παράλληλα, η Ομάδα Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων συνέχισε την επαφή και τη συνεργασία της με μέλη της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με στόχο την ενημέρωση και την ενίσχυση του κοινοβουλευτικού ελέγχου, ιδίως μέσω της υποβολής κοινοβουλευτικών ερωτήσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σε θέματα όπως η λειτουργία των [διαδικασιών ασύλου](#) και της [διοικητικής κράτησης](#) ή η [εφαρμογή της ΚΥΑ 42799/2021](#) σχετικά με την έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας».

Διαφάνεια και συλλογή πληροφοριών για το άσυλο

Η διαφάνεια και η εγκυρότητα των επίσημων πληροφοριών για το σύστημα ασύλου αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την κατανόηση των τρέχουσων συνθηκών και αναγκών στη χώρα. Το 2021, η RSA έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία στατιστικών στοιχείων, ιδίως μέσω της υποστήριξης στον κοινοβουλευτικό έλεγχο. Έτσι, επετεύχθη η δημοσιοποίηση [στατιστικών στοιχείων](#) για θέματα όπως η διοικητική κράτηση και ο δικαστικός έλεγχος αυτής αλλά και η ανάδειξη των σημαντικών εμποδίων που εξακολουθούν να κωλύουν την παροχή σαφών και αξιόπιστων πληροφοριών για το σύστημα ασύλου. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι, λόγω των σοβαρών αποκλίσεων μεταξύ των στατιστικών στοιχείων που τηρούνται από τις αρμόδιες αρχές – Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Υπουργείο Δικαιοσύνης – χορηγήθηκαν αντιφατικά στοιχεία επί της ίδιας ερώτησης στον κοινοβουλευτικό έλεγχο σχετικά με τα στατιστικά της κράτησης.

Ενίσχυση της ελληνικής νομολογίας: το Δελτίο Νομολογίας Ασύλου

Με κοινή πρωτοβουλία της RSA, του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) και της HIAS Ελλάδος, το 2021 υλοποιήθηκε πρωτοβουλία για τη συλλογή νομολογίας των εθνικών δικαστηρίων και διοικητικών αρχών εστιασμένης στον τομέα του ασύλου. Στόχος της πρώτης αυτής δημοσίευσης είναι η συνεισφορά της κοινωνίας των πολιτών στην προσπάθεια της αναπλήρωσης των υπαρχόντων κενών στη δημοσιοποίηση της ελληνικής νομολογίας για το άσυλο και της συνακόλουθης ενημέρωσης της νομικής και ευρύτερης κοινότητας αναφορικά με τη νομολογιακή εξέλιξη του δικαίου της διεθνούς προστασίας.

Το πρώτο Δελτίο Νομολογίας δημοσιεύθηκε στα τέλη Δεκεμβρίου του 2021 με αποσπάσματα από **127 αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων, Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών και της Υπηρεσίας Ασύλου, εκδοθείσες κατά την περίοδο 2020 και 2021**, αναφορικά με ζητήματα όπως η ερμηνεία της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας», η αξιολόγηση της αξιοπιστίας του αιτούντος και της ουσίας της αίτησης, οι διαδικαστικές εγγυήσεις της διαδικασίας ασύλου, η λειτουργία της ενδικοφανούς προσφυγής και της δικαστικής προστασίας των αιτούντων άσυλο, τα δικαιώματα των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, καθώς και η διοικητική κράτηση.

Επαφή με μέσα ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης

Συνεντεύξεις σε μέσα μαζικής ενημέρωσης

Κατά τη διάρκεια του 2021, δόθηκαν τουλάχιστον **31 συνεντεύξεις** από διαφορετικά μέλη της οργάνωσης σε μέσα εθνικής (π.χ. in.gr, Έθνος, Εφημερίδα των Συντακτών, Αυγή, ΣΚΑΙ) και διεθνούς εμβέλειας (π.χ. The Economist, The Guardian, AFP, EU Observer, Al Jazeera, Deutsche Welle, Balkan Insight, The New Humanitarian, El País). Ενδεικτικά παραδείγματα παρατίθενται παρακάτω:

Μέλος	Ομάδα	Μέσο [σύνδεσμος]	Ημερομηνία
Νατάσα Στραχίνη	Νομικής Υποστήριξης	Έθνος [GR] Lifo [GR] AFP [EN]	15 Σεπ 2021 06 Ιουν 2021 21 Δεκ 2021
Μαριάννα Τζεφεράκου	Νομικής Υποστήριξης	ΕφΣυν [GR] InfoMigrants [EN]	10 Μαί 2021 16 Ιουλ 2021
Γιώτα Μασουρίδου	Νομικής Υποστήριξης	Inside Story [GR]	29 Ιουν 2021
Ελένη Σπαθανά	Νομικής Υποστήριξης	ΕφΣυν [GR]	05 Απρ 2021
Έφη Λατσούδη	Νομικής Υποστήριξης	The Press Project [GR] Αυγή [GR] Lesvos News [GR]	23 Ιαν 2021 22 Απρ 2021 09 Ιουν 2021
Naiem Mohammadi	Νομικής Υποστήριξης	Al Jazeera [EN] Deutschlandfunk [DE]	02 Ιαν 2021 18 Ιαν 2021
Μίνως Μουζουράκης	Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων	The Economist [EN] The Guardian [EN] El País [ES] NOS [NL] Το Βήμα [GR]	07 Αυγ 2021 05 Νοε 2021 27 Αυγ 2021 20 Ιουλ 2021 09 Ιουν 2021

Παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Η RSA διατηρεί ενεργή παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ιδίως στο **Twitter**, όπου ακολουθεί το **λογαριασμό** της οργάνωσης σταθερά αυξανόμενος αριθμός ακόλουθων (*followers*). Ο συνολικός αριθμός ακόλουθων του λογαριασμού της οργάνωσης **κυμάνθηκε από 3.927 στα τέλη του 2020 σε 4.733 στα τέλη του 2021**.

Ο **λογαριασμός** της οργάνωσης στο **Facebook** έχει **1.595 ακόλουθους**.

Καμπάνιες

Από τον Μάρτιο του 2016 η Δήλωση – «Συμφωνία» των αρχηγών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Τουρκίας συμβολίζει μια θεσμική εκτροπή, με ανείπωτο κόστος για τους ανθρώπους που αναζητούν καταφύγιο στην Ευρώπη και τις τοπικές κοινωνίες των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου δρώντας, με την υποστήριξη της ΕΕ, ως μοχλός για τη συστηματική αποδόμηση της ελληνικής και ευρωπαϊκής έννομης τάξης και συμβάλλοντας κρίσιμα στην ολίσθηση του κράτους δικαίου στην Ευρώπη.

Τον Μάρτιο του 2021, πέντε χρόνια από την υπογραφή της, η **καμπάνια** της RSA και του Ιδρύματος PRO ASYL αποτύπωσε τις συνέπειες της «Συμφωνίας» μέσα από μία σειρά παρουσιάσεων στους κρισιμότερους παράγοντες που μαρτυρούν την πλήρη αποτυχία της:

1. **Πολιτικό σημείωμα** για την αναγκαιότητα λήξης της θεσμικής εκτροπής
2. **Νομικό σημείωμα** για την «ομηρεία του κράτους δικαίου από μία Δήλωση»
3. Διαδικτυακή φωτογραφική έκθεση του Γιώργου Μουτάφη για τον εφιάλτη της Μόριας
4. **Τοποθετήσεις** εξειδικευμένων επαγγελματιών για τις συνέπειες στα παιδιά της «Συμφωνίας»
5. **Χαρακτηριστικές ιστορίες** προσφύγων που βίωσαν τις συνέπειες της εφαρμογής της «Συμφωνίας»
6. **Ντοκυμαντέρ** του Ahmed Ebrahimi για τον φαύλο κύκλο των υπογραφών και της επιβίωσης στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης
7. **Διαδικτυακή συζήτηση** με πρόσφυγες και κατοίκους νησιών, υπό τον συντονισμό της δημοσιογράφου Φωτεινής Λαμπρίδη

Χρήση του υλικού της οργάνωσης

Οι δημοσιεύσεις της οργάνωσης συνέχισαν να συνεισφέρουν στη δραστηριότητα διαφόρων φορέων, ήτοι δικαστικές αρχές της αλλοδαπής, θεσμοί της ΕΕ, διεθνείς οργανισμοί, οργανώσεις, ερευνητές, μέσα ενημέρωσης.

Το 2021, καταγράφηκαν τουλάχιστον **321 αναφορές σε υλικό της RSA**, εκ των οποίων:

- 83 σε νομολογία εθνικών και αλλοδαπών δικαστηρίων, ιδίως στη Γερμανία, το Βέλγιο, την Αυστρία, την Ελβετία και την Ολλανδία,
- 56 σε εκθέσεις και κείμενα αρχών, ερευνητών, οργανώσεων.
- 182 σε μέσα ενημέρωσης.

Το απασχολούμενο προσωπικό της Υποστήριξης Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) απαρτίζονται **15 άτομα**, εκ των οποίων **8 δικηγόροι**, με δραστηριότητα στη **Χίο**, τη **Λέσβο** και την **Αθήνα**. Η οργανωτική δομή της οργάνωσης (**οργανόγραμμα**) είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της και περιλαμβάνει τις ομάδες: Νομικής Υποστήριξης, Έρευνας & Πρόσπωσης Δικαιωμάτων, Επικοινωνίας, Οικονομικών & Διοίκησης.

Εκτός της έδρας της στη **Χίο**, λειτουργεί υποκατάστημα της RSA στην **Αθήνα** και πρόσφατα και στη **Λέσβο**.

Διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο ΜΚΟ

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας – ΚΥΑ 3043/2020, όπως αντικαταστάθηκε από την ΚΥΑ 10616/2020 – η RSA υπέβαλε αίτηση εγγραφής στο μητρώο ΜΚΟ της Ειδικής Γραμματείας Εμπλεκόμενων Φορέων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου στις 11 Ιουνίου 2020, η οποία **απορρίφθηκε** στις 25 Οκτωβρίου 2021 παρά την θετική εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής και την ύπαρξη όλων των προβλεπόμενων προϋποθέσεων. Η RSA έχει ασκήσει αίτηση ακύρωσης στα διοικητικά δικαστήρια και βρίσκεται στη διαδικασία επανυποβολής νέας αίτησης.

Η RSA έχει εγγραφεί επίσης στο **Μητρώο Διαφάνειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης** με Αριθμό Μητρώου 583270644066-47.

Η οργάνωση τηρεί σύστημα διαχείρισης ποιότητας (ΣΔΠ) για τις δράσεις νομικής υποστήριξης, έρευνας και πρόσπωσης, με βάση το πρότυπο ISO 9001:2015. Η αρχική **πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης ποιότητας ISO 9001:2015** εγκρίθηκε από τον φορέα EQA στις 16 Νοεμβρίου 2020, με την έκδοση πιστοποιητικού τριετούς διάρκειας.

Συνεργασία με το Ίδρυμα PRO ASYL

**stiftung
PRO ASYL**

Η RSA συνέχισε τη συνεργασία με το **Ίδρυμα PRO ASYL**. Το PRO ASYL, ένα από τα σημαντικότερα ιδρύματα πρόσπωσης ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Γερμανίας, έχει αποκλειστικό συνεργάτη την RSA στην Ελλάδα, αναλαμβάνοντας κοινές δράσεις εντός του 2021 σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Συνέργειες και συμμετοχή σε δίκτυα

Το 2021, η RSA συνέχισε τη συνεργασία της με τους **Γιατρούς Χωρίς Σύνορα (MSF)** στη Λέσβο, δεχόμενη την παραπομπή ιδιαίτερα ευάλωτων ασθενών του γραφείου τους για την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής σε όλους τους βαθμούς διαδικασίας ασύλου, σε επανεισδοχή / επανεισδοχή και σε ζητήματα σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και την κράτηση.

Η RSA είναι, επίσης, ενεργό μέλος του **Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας** και καταγράφει συστηματικά πράξεις βίας με ρατσιστικό κίνητρο στα νησιά της Λέσβου και της Χίου αλλά και την ενδοχώρα

Η RSA συμμετέχει στο νεοσύστατο **Μηχανισμό Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών** της ΕΕΔΑ.

Τέλος, η RSA συμμετέχει στις τακτικές συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας νομικής συνδρομής (**Legal Aid Working Groups**) που οργανώνονται στο πλαίσιο των δράσεων της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στη Λέσβο, στη Χίο και στην Αθήνα, ενώ συντονίζει την υπο-ομάδα για τα θέματα του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (**CEAS Sub-Working Group**). Συμμετέχει, επίσης, στην ομάδα εργασίας για την προάσπιση (**Advocacy Working Group**) των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην Αθήνα.

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)

Ιάσωνα Καλαμπόκα 30

82132 Χίος, Ελλάδα

+30 22711 03721

info@rsaegean.org

<http://rsaegean.org/>